

Uppföljning av Demokratiplan för Järfälla kommun – sammanställning samtliga nämnder och förvaltningar 2018

Kultur-, demokrati och fritidsförvaltningens uppföljningsrapport demokratiplanen 2018

Kommunövergripande inriktningsmål:
Demokrati, öppenhet och trygghet

Demokratiplanens tre strategiska inriktningar:

Aktivt medborgarskap, Jämlikt inflytande och Medskapande medborgardialog

Nämndens mål (i de fall nämnden framtagit särskilda mål utifrån demokratiplanen):					
Effektmål - fritidsgård	2016	2017	2018	Trend	Målet uppnås?
Minst 80 % av fritidsgårdsbesökarna ska vara nöjda eller mycket nöjda med det inflytande de har över gårdens verksamhet.	80 %	50% i öppen verksamhet 76% i gruppverksamhet	50% i öppen verksamhet 76% i gruppverksamhet*		
Effektmål - demokrati	2016	2017	2018	Trend	Målet uppnås?
Järfällaborna ska erbjudas möjligheter att vara delaktiga och ha inflytande.			45		
Biblioteksplan med tydliga kopplingar till demokrati					
Riktlinjer för nationella minoriteter som tydliggör samrådsförfarande					

Fokus kunskap och resurser

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Demokratiambassadörer till valet 2018	Demokratiambassadörer har arbetat med att sprida kunskap om valet i de valdistrikt med lägst valdeltagande och för grupper med lågt valdeltagande. I vallokaler fanns också märken ”jag har röstat” för att sprida intresse för valet för den som ville medverka till detta. Att rösta i val är bland annat en social handling. Ambassadörerna rekryterade bland annat genom föreningslivet. Valdeltagandet stärktes något i områdena sedan valet 2014 men det är svårt att bedöma vilken påverkan ambassadörerna hade. De har själva i utvärdering klargjort att de upplevde att de nådde ut i områdena och hade många positiva samtal där personer uppgav att de skulle rösta, särskilt efter att ha fått kunskap om hur.

Föreningsträff 2018	Årligen bjuds samtliga föreningar in till dialogträff med förvaltningen. Ett av fokusområdena för dialogen var: Hur kan föreningar och kommun arbeta gemensamt för att stärka den lokala demokratin och för att skapa fler demokratiskt aktiva invånare i Järfälla? Ett perspektiv som lyftes återkommande var föreningarnas roll som demokratiskolor för föreningsaktiva. Föreningsträffarna ger föreningarna möjlighet till att påverka förvaltningen och nämndens ledamöter inför beslut.
Resande demokratilabb – vandringsutställning på bibliotek	Blev inställd på grund av skadad utställning vid transport.
Möten med föreningslivet på Huset på Höjden	Genom att ha flera möten med föreningslivet i Järfälla har Hph skapat sig kunskap om föreningslivet i närområdet och tagit del av deras syn på de utmaningar som föreningarna ser i sitt arbete. Ett område som exempelvis kunnat uppmärksamma genom kontakt med föreningslivet är att många föreningar saknar kunskap om hur man exempelvis söker bidrag. Här har Hph försökt bidra genom att informera om bidrag som finns att söka och i mån av tid bistå genom att hjälpa till med ansökningar.
KUR – medel från kulturrådet(grundskola)	Kulturskolan erbjuder avgiftsfria aktiviteter i samarbete med grundskola i områden med lågt deltagande i kulturskolan, vilket ger förutsättningar och tillgång till kulturskolans utbud. Samarbetet med skolan innebär att alla barn oavsett kön och bakgrund får möjlighet att utöva exempelvis dans.
Röda stolen (förskola)	Skapar tillfällen för deltagare i alla kommundelar att få en egen upplevelse av att prova på olika konstnärliga uttryck. Språkförståelse genom dans och rörelse.

Reflektion:

Demokratiambassadörerna är ett exempel på en innovativ metod för att uppnå demokratiplanens strategiska inriktning aktivt medborgarskap. Demokratiambassadörerna har varit en viktig insats för att nå personer med låg kunskap om den svenska demokratin och sin egen rösträtt. Ofta handlade frågorna om hur man gör för att rösta. Demokratiambassadörerna beskrev även att de mötte återkommande ett ifrågasättande av varför man ska rösta när det ändå inte påverkar eller att inget åtgärdas. De arbetade aktivt för att lyfta upp positiva aspekter av att delta i valet för att stärka demokratiska värderingar i områdena. Kulturskolans avgiftsfria aktiviteter är ett steg till en mer jämlik fritid och att fler barn och unga i Järfälla kommer i kontakt med och lär känna kulturskolans verksamhet och därmed ökar Järfällabornas nöjdhet.

Fokus dialog med invånare i Järfälla

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
-------------------------------	------------------------------

KDFs demokratigrupp och kartläggning av dialoger.	Kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningens demokratigrupp har genomfört en kartläggning av förvaltningens samtliga dialoger med invånare och brukare. Kartläggningen kommer ligga till grund för fortsatt utveckling av förvaltningens delaktighets och inflytandearbete och en delaktighetschecklista. Förvaltningen har både återkommande och tillfälliga dialoger med brukare och invånare för att skapa verksamhet med hög nöjdhet och möjlighet till påverkan av dess utformning. Nästa utvecklingssteg är att tydliggöra hur resultaten av dialoger påverkar verksamhetens utformning.
Strategiska demokratigruppen och insatser för att öka dialogkompetensen i kommunen	Strategiska demokratigruppen har fortsatt sitt arbete under året för att stärka samverkan och utveckla förvaltningarnas arbete utifrån demokratiplanen. Demokratiutvecklaren har även stöttat och lett flera utvecklingsdialoger inom kommunen för att stärka dialogkompetensen och samverkan mellan förvaltningar.
E-förslag	Ett arbete pågår med att utveckla digitala metoder för medborgarförslag, så kallade e-förslag för att stärka delaktighet och inflytande för Järfällaborna. Investeringskostnaden lyfts i Budget 2020.
Enkät om biblioteksvaror	Analys pågår. Här användes demokratiambassadörer för att nå Järfällabor ute på torg utanför biblioteken för att nå invånare som inte befann sig på biblioteken.
Medborgardialog om hyllan	Inspel till utformning och regler för att boka hyllan.
Möten med föreningar för input till Idrotts och aktivitetsplanen	Fritid har fått god kunskap om behov och önskade förbättringar från föreningslivet. Det kommer att bli ett bra underlag till planen och göra det lättare att beskriva för nämnden vilka behov som finns.
Huset på höjden: Löpande kontakt med föreningslivet och enkätundersökningar	Genom löpande dialog med föreningar har t ex Hph hjälpt föreningar att söka bidrag, arbetat för att förändra öppettider och i så hög grad som möjligt möta de behov som föreningarna uttryckt. Enkäterna har gett ett underlag för återkoppling och verksamhetsutveckling.
Kulturskolan närvaro vid Järfällafestivalen, Nationaldagen och publika evenemang samt eget öppet hus	Fler får kännedom om att kulturskolan finns, anmäler sig till kulturskolan samt ger kulturskolan möjlighet att fånga upp önskemål om utbud.

Reflektion:

Verksamheterna genomför återkommande dialoger med brukare och invånare om verksamhetsutveckling och kvalitet, särskilt med föreningslivet. En lärdom är också att det är svårt att bjuda in till kvällsmöten om det inte finns ett stort engagemang i

frågan sedan tidigare. Exempelvis i dialogen om Hyllans utveckling kom få personer. Det blir allt tydligare att dialog behöver ske med invånare och brukare när de deltar i olika event eller besöker verksamheter i vardagen. Det är därför av vikt att återkommande utveckla metoder för dialog som är uppsökande eller kombineras med event samt att stärka den digitala dialogen. I SCBs medborgarundersökning från 2018 ställdes frågan Genom vilka kanaler skulle du i så fall vilja påverka Järfälla kommun? I denna var det tydligt att digitala kanaler föredras, av de flesta målgrupper. Utmaningen som är av särskild vikt är att ta fram metoder för att mäta resultatet och tydliggöra vilken effekt dialogen har på verksamheterna.

Fokus information och kommunikation

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Barnwebb som finns på bibliotekets hemsida under barn och ungdom, Länk barnwebb (barnredaktion och fokusgrupper)	Genom att involvera barn i både utformningen och framtagande har en målgruppsanpassad layout och innehåll skapats. Barn har involverats och lyssnats till genom hela processen.
Löpande information till föreningar om situationen i huset på höjden avseende t ex larm/taxor, osv	Genom att tydliggöra vilka beslut som är påverkbara och inte (t ex taxor) har kontakten med föreningslivet kunnat underlättas och skapat tydliga ramar för vad som är möjligt eller inte i huset.
Skolbesök i alla kommundelar Öppet hus minst 2ggr/år Alla utåtriktade aktiviteter och möten med olika målgrupper dela ut info om kulturskolan	För att verka för en jämlik och rättvis fritid för så många som möjligt. Fler får kännedom om att kulturskolan finns och anmäler sig till kulturskolan
Sportlov och sommarlovsaktiviteter	För att verka för en jämlik och rättvis fritid för så många som möjligt arrangeras gratis aktiviteter för barn och unga i Järfälla. Resultatet av utvärderingen visar att det är bra med anmälan till aktiviteterna.

Reflektion: Information och kommunikation är grundläggande för delaktighet och inflytande. Enligt delaktighetspyramiden framtagen av Socialstyrelsen så är basen tillgänglighet, sedan deltagande, därefter kommer delaktighet och inflytande. Att det finns lättillgänglig information om verksamheterna och de aktiviteter som erbjuds är av stor vikt för att uppnå delaktighet och inflytande. Att den informationen är tillgänglig för alla är ett grundsteg även i SKLs delaktighetstrappan. Bibliotekets projekt med en barnwebb utformad av barn för barn är ett innovativt sätt att stärka barns rätt till information och möjlighet till delaktighet i en viktig verksamhet för barn.

Fokus lyfta röster som inte hörs

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter

Demokratiambassadörer som metodstöd samråd, segregationsenkät	Demokratiambassadörsinsatsen utökades under hösten till att även arbeta uppsökande under samrådsförfarande på Söderhöjden för att informera om och samla in boendes åsikter till samrådet. Ambassadörerna har även arbetet med att samla in enkäter för segregationskartläggningen. Resultatet var att fler personer som vanligtvis inte nås vid samrådsförfarande eller vid enkätinsamlingar nåddes. På så sätt skapades ett bredare underlag i de med fler röster som vanligtvis inte hörs, särskilt i områden med lägre deltagande.
Inflytandecaféer	En ny form för dialog med målgruppen med intellektuella funktionsnedsättningar har prövats genom tre inflytandecaféer, med teman fritid, kultur och demokrati. Dialogerna har varit uppskattade och välbesökta och bland annat resulterat i en ny mötesplats för målgruppen "Hängmattan" på Station 7 och kompetensutveckling för förvaltningens medarbetare. Kulturskolan har utifrån dialogen startat en ny kurs i låtskrivning för målgruppen. Förvaltningen kommer att fortsätta med dialogformen med målgruppen.
Samråd nationella minoriteter	En samrådsgrupp från den sverigefinska minoriteten har skapats för att involvera och ge inflytande för målgruppen i kartläggningen av finskt förvaltningsområde. Två öppna samråd för de nationella minoriteterna har arrangerats under året med särskild fokus på arbetet med finskt förvaltningsområde. Samråden har möjliggjort för representanter för de nationella minoriteterna och särskilt den sverigefinska att ha inflytande över den plan för finskt förvaltningsområde som tagits fram. Planen är därför förankrad och riktar sig mot befintliga behov av insatser för minoriteten.
Möten med små föreningar i arbetet med framtagandet av idrotts- och aktivitetsplan	Genom föreningsmötena har Järfälla fritid träffat ett antal små föreningar och de har fått framföra sina önskemål och behov. Av vikt är tydlighet med att det är behov och önskemål som samlas in för att öka kunskapen hos förvaltningen inför framtida beslut.
Huset på höjden: Möten med föreningslivet i Söderhöjden i syfte att försöka se hur de vill verka i huset.	Mötena har lett till att flera olika föreningar har etablerat verksamhet i huset för invånare i Järfälla. Hph har haft sykurs tillsammans med den somaliska kvinnoföreningen Arraweeloo. Även en föreläsning har hållits på temat kvinnohälsa, riktad till somaliska kvinnor. Föreläsningen var uppskattad och välbesökt.

Kulturskolan aktivitet på stället	Skapa relationer till kulturskolan och prova på tillfälle
Öppna avgiftsfria aktiviteter	Skapar tillfällena för deltagare att få en egen upplevelse av att prova på olika konstnärliga uttryck.

Reflektion: Metoden med demokratiambassadörer som har använts i flera projekt under 2018 för att nå invånare som vanligtvis inte nås har varit lyckad. Tjänstepersoner som haft uppdraget till ambassadörerna har klargjort att information nått ut till grupper som vanligtvis inte nås samt att dessa har getts möjlighet att påverka i de olika processerna. Huset på höjdens etablering och nära samverkan med föreningslivet på Söderhöjden har också varit av vikt för att nå ut och stödja föreningslivet på Söderhöjden. Verksamheter och aktiviteter som har etablerats i huset har utgått från de behov som föreningarna har identifierat i sitt närområde.

Fokus ungas delaktighet och inflytande

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Ungdomsambassadörer	Utformning av ungdomsavdelning på bibliotek Utveckling av bibliotek som mötesplats för unga
Pop-up bibliotek workshops med barn och unga	Tillverkning påbörjas under våren 2019 med form och funktion utifrån delaktighetsarbetet med barn och unga.
Barkarbys barnavdelning klass 4 dialog våren 2018	Några idéer från dialogen genomfördes vid ombyggnaden av Barkarby bibliotek.
Inflytandecafé - Fritid	Hängmattan öppnade på torsdagar på Station 7 våren 2018 som ett direkt resultat om de önskemål som framkom vid de inflytandecaféer som arrangerats för målgruppen unga med intellektuella funktionsnedsättningar. Ett antal ungdomar med funktionsnedsättning har fått bättre tillgång till fritidsaktivitet.
Ung fritid - KEKS modellen.	Resultatet syns genom att antalet flickor som stannar längre och kommer oftare till fritidsgårdarna sakta ökar.
Ungdomsledda kvällar på Huset på höjden med två killar respektive två tjejer.	Aktiviteter bestäms av de unga själva. Unga får engagera sig i det de själva vill göra och tillsammans. Kvällarna har varit uppskattade av besökarna.
Barnhearing	Planering för och utveckling av barnhearingen har även skett, där själva 2018 års hearing gick av stapeln i januari 2019. 54 barn deltog och materialet från barnhearingen har delats med respektive ansvarig förvaltning samt Barnhearing tema mat planeras under hösten 2019.
Elevrådsdag	Demokratiutvecklingsverksamheten har i samverkan med grundskolor och gymnasium samverkat kring en elevrådsdag under höstterminen 2018. Tallbohovsskolans elevråd bjöd under våren 2019 in resterande elevråd

	till en elevarrangerad elevrådsdag utifrån tema mobbing och kränkningar, dagen var ett resultat av den kommun-gemensamma elevrådsdagen.
Inflytandeforum för unga	Ett inflytandeforum för unga har genomförts under våren med valtema och fokus på Agenda 2030s globala målen. Ett 30-tal högstadie- och gymnasieungdomar deltog. Forumet möjliggjorde för unga att lyfta sina perspektiv på globala utmaningar lokalt i Järfälla till förtroendevalda inför valet 2018.
Ungdomsambassadörer	Feriepraktik har anordnats för elva ungdomar inom ramen för demokratiutvecklingsverksamheten i samverkan med Valvet. Ungdomsambassadörerna fick fördjupa sig i resultaten av LUPP (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) enkäten. Samverkan skedde även med bibliotekets sex feriepraktikanter. Syftet var att ge unga möjligheter att ge sina perspektiv på LUPP-resultaten och arbeta vidare med förslag till åtgärder.
LUPP- uppföljning	Spridning av LUPP har genomförts genom presentationer på flertal nämnder och förvaltningar och på KDFs medarbetardag. Under medarbetardagen arbetade ett 100-tal medarbetare med att ta diskutera och skapa åtgärder utifrån LUPP-resultaten. Järfälla fritid har utöver det under en heldag arbetat vidare för att skapa handlingsplaner utifrån LUPP-enkäterna. Resultatet från LUPP återkopplades till skolorna och eleverna genom affischer och powerpoints med tal manus som lärarna kunde använda i sina lektioner. En rapport togs fram med sammanställning och analys av resultatet som spreds i kommunen.
Våga Visa- kollegialt lärande genom observationer kring ungas delaktighet och inflytande	Reflektioner över resultatet från rapporten och förslag till utveckling sker i kulturskolans personalgrupp, vilket har resulterat i en pågående process där olika erfarenheter och arbetssätt prövas och diskuteras.
Elevenkät Våga Visa ställer frågor om upplevelsen av delaktighet och inflytande.	Svarsresultatet från eleverna används i verksamhetsutveckling.

Reflektion: Förvaltningen arbetar särskilt med delaktighets och inflytande arbete med barn och unga vilket är tydligt. Återkommande dialoger genomförs med barn och unga och genom enkäter inom både fritidsgårdarna, kulturskolan, dialoger och ungdomsambassadörer och genom LUPPen. På så sätt skapas kunskap om ungas livsvillkor och upplevelse av förvaltningens delaktighets och inflytande arbete. Ett arbete behöver göras för att skapa helhetstänk kring de olika återkommande dialog-

former som erbjuds barn och unga. Den utbredda vanan att föra dialog med barn och unga och att mäta delaktighet och inflytande är av vikt inför att barnkonventionen blir lag 2020.

Fokus demokratiska mötesplatser

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Arbetat för att etablera Huset på höjden som en demokratisk mötesplats	Fler och fler har fått kännedom om huset och fler och fler aktiviteter sker på Hph. Att Hph blir en trygg plats för ett stort antal grupper är ett första steg för att kunna bli en demokratisk mötesplats där olika grupper kan mötas och utbyta erfarenheter med varandra.
Hyllan som demokratisk mötesplats	Arbetet med att utveckla Hyllan, på Jakobsbergs bibliotek, till en demokratisk mötesplats fortsätter. Biblioteket tillsammans med Järfälla kultur har under våren arrangerat öppna dialogmöten för att få in tankar kring hur Hyllan ytterligare kan utvecklas som mötesplats. Riktad inbjudan gick till ungdomar, men gensvaret var inte så stort. Arbetet är dock långsiktigt och fortsätter i dialog med medborgare och föreningar. I november arrangerades en träff för kulturföreningar, delvis som återkoppling på den workshop som föreningarna gjorde förra året kring utveckling av Hyllan. 35 personer från 22 föreningar deltog under mötet. Utbildningsprogram för hyllanvärdskap har startat som bidrar till att fler föreningar och andra aktörer kan genomföra aktiviteter och bidra till att stärka Hyllan som demokratisk mötesplats. Aktörer kan boka Hyllan under hela bibliotekets öppettid
Kulturskolan som demokratisk mötesplats	Kulturskolan är en demokratisk mötesplats för de som deltar. Kulturskolan är en möjliggörare när det gäller att mötas och utöva ett konstnärligt uttryck tillsammans med andra. Genom att ge barn och unga möjlighet att uttrycka sina tankar och idéer genom konstnärliga uttryck stärks barnen och de ungas demokratiska kompetenser.
Fritidsgårdarna som demokratiska mötesplatser	Fritidsgårdarnas arbete med KEKS tydliggör vikten av att unga har inflytande och kan påverka den verksamhet de deltar i samt har gett verksamheten tydliga mätmetoder.
Järfälla läser som demokratisk mötesplats	Under samlingsnamnet "Järfälla läser" lyfter biblioteket fram utvalda berättelser med teman som är aktuella i Järfälla och som en mångfald av Järfällabor kan relatera till. Sedan starten i september 2018 har temat varit Människan i den växande staden, hembygd och hemkänsla. Två öppna boksamtal arrangerades under hösten där deltagare med olika bakgrund, kön och etnicitet träffades och utbytte idéer och reflektioner kring det gemensamt lästa. Samma tema fortsätter våren 2019 med före-

	drag, författarbesök, digitala diskussionsforum och öppna samtal på biblioteken. Järfälla läser har stöd av Kulturrådet och ett flertal lokala samarbetspartners
--	--

Reflektion: Samtliga mötesplatser som kultur-, demokrati och fritidsförvaltningen driver verkar för demokratiska värderingar och demokratiska samtal. Initiativ som har tagit under året gällande särskilt Hyllan och Huset på Höjden har stärkt mötesplatsernas demokratiska roll i Järfälla. Föreningar och andra aktörer kan ges utrymme till att bidra till att möten och demokratiska samtal sker i Järfälla kommun, där invånare möts och utbyter erfarenheter och kunskap.

Framåtblick 2019

Under 2019 behöver demokratiplanen att aktualiseras för att stämma överens med kommunens nya mål. Ett förslag till aktualisering lämnas till kultur-, demokrati och fritidsnämnden i maj 2019. En fullständig revidering bör göras först efter att demokratiplanen har utvärderats efter 4 år.

Demokratiutvecklingsverksamheten erbjuder metodstöd till medskapande medborgardialoger. De reguljära dialogformerna såsom barnhearing, inflytandecaféer, inflytandeforum för unga och ungdomsambassadörer skapar möjligheter att lyfta kommunens nya mål i dialog med barn och unga och deras perspektiv på hur målen kan uppnås. Under 2019 är fokus att utveckla befintliga metoder såsom demokratiambassadörer och dialoger med barn och unga för att göra dem till del av en helhetsprocess för barn och ungas delaktighet och inflytande i kommunen. Under året kommer även fokus att vara att bygga upp stödjande strukturer för kommunen och utbildningar inom dialog. Verksamheten kommer även arbeta med att ta fram uppföljningsmetod/er till dialoger.

Gällande kultur-, demokrati och fritidsförvaltningens övriga verksamheter fortgår arbetet med dialog med invånare för verksamhetsutveckling och särskilt för att nå ökad nöjdhet och stärka de demokratiska mötesplatsernas roll.

Kommunstyrelseförvaltningens uppföljningsrapport demokratiplanen 2018

**Kommunövergripande inriktningsmål:
Demokrati, öppenhet och trygghet**

Demokratiplanens tre strategiska inriktningar:

Aktivt medborgarskap, Jämlikt inflytande och Medskapande medborgardialog

Nämndens mål (i de fall nämnden framtagit särskilda mål utifrån demokratiplanen):

Kommunstyrelsen tog inte fram några särskilda mål utifrån demokratiplanen för 2019. Dock togs ett antal åtaganden fram utifrån den kommunövergripande demokratiplanen.

Kommunstyrelseförvaltningens åtaganden 2018:

- Vi ska genomföra medskapande medborgardialoger i frågor av särskild vikt för invånare och som berör deras närområde.
- Vi ska genom våra befintliga vägar för medborgarkontakt även sprida kunskap om den demokratiska processen och individens påverkansmöjligheter i pågående beslutsprocesser.
- Vi ska i samverkan med Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden ta fram och utveckla befintliga digitala verktyg för delaktighet och inflytande för att underlätta dialog med invånare i kommunen.
- Vi ska i samverkan med Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden ta fram ett system för E-petitioner även kallat folkmotioner. I enlighet med framtida nationell utveckling av folkmotioner ska ersätta nuvarande form för medborgarförslag.
- Vi ska genom våra befintliga vägar för medborgarkontakt även sprida kunskap om den demokratiska processen och individens påverkansmöjligheter i pågående beslutsprocesser.
- Vi ska i samverkan med Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden arbeta för att tydliggöra vår kommunikation rörande demokratifrågor, hur den politiska beslutsprocessen ser ut och vilka möjligheter till påverkan som finns. I anslutning till detta ska även kommunen informera om pågående dialoger och återkoppla resultat.
- Vi ska i enlighet med kommunikationsstrategin och utifrån språklagen kommunicera med invånare på ett vardat, enkelt och begripligt språk. Av särskild vikt är i inbjudan till dialog, under dialog och återkoppling använda ett anpassat språk efter de målgrupper man avser att nå för att uppnå ett jämlikt inflytande.
- Vi ska arbeta aktivt med att nå de grupper som har en låg aktivitet men i hög grad berörda av frågor som är av särskild vikt eller berör deras närområde beträffande dialog, kunskap och information.
- Vi ska i samverkan med Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden pröva innovativa metoder och nya vägar för att nå grupper som kommunen vanligtvis inte når. Samverkan med civilsamhället och särskilt föreningslivet ska ut-

vecklas för att hitta nya metoder och grepp.

- Vi ska i samverkan med Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden och andra relevanta nämnder ta fram metoder för att inhämta representativa röster som kan konsulteras under beredning av beslut. Exempel på metoder och verktyg är medborgarpanel, samhällsinformatörer och/eller app för tillfrågan av invånare i kommunen. Inom exempelvis stadsbyggnad och andra områden som berör invånarnas närområde krävs metodutveckling för att nå invånare så att deras synpunkter och åsikter kommer fram snabbare i processen.

Fokus kunskap och resurser

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Enheten för integration och mottagande ger alla nyanlända enligt bostättningslagen information/vägledning om den demokratiska processen.	Varje torsdag genomför verksamheten förstärkt samhällsorientering där bland annat arbetet med demokrati och påverkansmöjligheter tas upp. Effekter av detta har inte följts upp.
Kommunikationsavdelningen stödjer övriga avdelningar med genomförande av olika åtgärder genom att hjälpa till med utformning och information där den demokratiska processen lyfts fram.	Kommunikationsavdelningen stöttar verksamheter löpande men resultat och effekter följs upp inom respektive verksamhet.
Planenheten har anordnat två interna utbildningstillfällen kring social hållbarhet.	Utbildningarna har syftat till att stärka kompetensen i gruppen och på längre sikt stärka det sociala hållbarhetsperspektivet i planarbetet. Utbildningarna innebar även en startpunkt för framtagandet av en strategi kring social hållbarhet i planarbetet.

Reflektion:

Att följa upp området kunskap och resurser är en utmaning. Däremot kan uppföljningsmekanismer på ett bättre sätt inkorporeras i exempelvis informationsinsatser som riktar sig till särskilda målgrupper. I dessa skulle eventuellt enkäter eller annat kunna genomföras.

Fokus dialog med invånare i Järfälla

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Enheten för integration och mottagande har genomfört informations-/dialogmöten inför nyetablering av boenden för nyanlända.	Varje torsdag har enheten haft en informationspunkt på mentorsträffar för nyanlända som ett led i att skapa en medborgardialog med nyanlända. Effekter av detta arbete har inte följts upp.
Avdelningen för verksamhetsstöd och medborgarservice har arbetat med att utveckla digitala lösningar för medborgardialoger som går att använda	Avdelningen har stöttat med att titta på olika tekniska lösningar för medborgardialoger. Ingen teknisk lösning finns ännu på plats men arbete pågår.

för olika frågeställningar.	
Kommunikationsavdelningen har stöttat övriga avdelningar med genomförande av olika åtgärder genom att hjälpa till med utformning och information där den demokratiska processen lyfts fram.	Detta görs löpande men resultat och effekter följs upp för respektive verksamhet.
Samhällsbyggnadsavdelningen har under året arbetat med att stärka samrådsprocessen och därmed dialogen med invånare i inom detaljplaneprocessen. Bland annat användes demokratiambassadörer i samrådsförfarandet för en detaljplan över Tallbohov.	Användandet av demokratiambassadörer visade sig resultera i synpunkter från målgrupper som varit svåra att nå i andra samrådsprocesser.
Samhällsbyggnadsavdelningen har öppett hus i samband med att nya detaljplaner tas fram. Avdelningen deltar i "Decode" som är ett forskningsprojekt, som verkar inom Vinnovas utlysningssområde <i>Utmaningsdriven innovation – hållbara städer</i> . Representant från "Decode" på informationsmöten och samråd följer sedan upp med allmänheten. De har deltagit på följande: <ul style="list-style-type: none"> • Vålberga 3:1 • Förskola i Söderhöjden (i Vattmyra) • Stäketfläcken och Gyllenstiernas väg • Detaljplan för Veddesta etapp 2 Nästa steg är att projektets representant håller i en Workshop med avdelningen i maj med återkoppling. Därefter får vi del av en sammanställd rapport.	Resultat och effekter av dessa aktiviteter har inte följts upp.
Samhällsbyggnadsavdelningen har deltagit på Järfällafestivalen och Barkarbystadens dag med aktiviteter och information om nya projekt.	I dessa sammanhang har familjer och barn nåtts av information.

Samhällsbyggnadsavdelningen har deltagit i ett allmänt informationsmöte om projekt som pågår i Stäket samt projekt som pågår i Viksjö centrum. Mötena anordnades av BMF.	Resultat och effekter av dessa aktiviteter har inte följts upp.
--	---

Reflektion:

Det finns en ökad ambition och intresse kring att förstärka dialogen med invånare i Järfälla inom förvaltningen. Denna process är möjlig att bygga vidare på under 2019 med stöd från kultur-, demokrati och fritidsförvaltningen.

Fokus information och kommunikation

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Enheten för integration och mottagande arbetar med att utveckla appen "Etablerad". Syftet med appen är att nyanlända och övriga som är engagerade i integrationsarbetet ska kunna kommunicera.	I appen etablerad erbjuds språkstöd på den enskildes modersmål. Effekter av denna åtgärd har inte följts upp.
I kontakter med nyanlända har enheten för integration och mottagande använt tolkar och samtidigt talar mentorerna oftast de nyanländas språk vilket säkerställer att den enskilde får en återkoppling på anpassat språk.	Åtgärden säkerställer att den enskilde får en återkoppling på anpassat språk. Effekter av denna åtgärd har inte följts upp.
Enheten för digital utveckling har arbetat löpande med att uppdatera de blanketter som invånare ska fylla i både digitalt och manuellt. Här beaktas språklagens krav.	Detta är ett löpande arbete där respektive verksamhet ansvarar för uppföljning.
Kommunikationsavdelningen ställer krav på att alla kommunens webbredaktörer ska ha kunskap om Språklagen och Lagen om tillgänglighet. Utbildning genomförs under våren 2018.	Kommunen har idag färre redaktörer. En kravprofil för webbredaktörer har tagits fram, men kommunikationsavdelningen har noterat att det är få redaktörer på förvaltningarna som har resurser för att arbeta med webbplatsen. Centraliserad webbredaktion är det enda som funkar fullt ut för en hög kvalitet i språk och på tillgängligheten.
Kommunikationsavdelningen arbetar med att göra all information så enkel och begriplig som möjligt. Avdelningen	Antalet följare på Facebook ökar stadigt och inläggen når ut allt bättre.

ger ut en egen tidning till alla hushåll samt annonserar regelbundet i lokaltidningen. Dessutom publiceras information frekvent i sociala medier där antalet följare ständigt ökar.	
Information om valet till riksdag, kommun och landsting spreds i kommunens olika kanaler, både på hemsida och i sociala medier.	Effekter av detta är inte möjligt att mäta utan att fråga invånare om de nåddes av information och om det underlättade för dem i sitt beslut om att gå och rösta. Kommunens valdeltagande i riksdagsvalet ökade dock något från valen 2014, med 0,79 procentenheter i riksdagsvalet (86,32 %), medan valdeltagandet i valet till kommunfullmäktige minskade med 0,07 procentenheter (81,62 %).

Reflektion: Även inom detta område skulle uppföljningen kunna stärkas genom att följa upp aktiviteterna på ett mer samlat sätt.

Fokus lyfta röster som inte hörs

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Enheten för integration och mottagande har under 2018 gett alla nyanlända ett informationsmaterial om det demokratiska systemet. De kommer att genomföras med stöd av samverkansplattformen och enskilda organisationer.	De nyanlända har fått material som delas ut i samband med val och därtill har verksamheten berättat om hur den demokratiska processen fungerar i Sverige.
Enheten för integration och mottagande arbetar systematiskt med att öka deltagandet från grupper som är svåra att nå via sin samverkansplattform och det civila samhället.	I samarbete med bibliotek och föreningar samt religiösa samfund så erbjuder verksamheten relevant material till personer som vi inte når och vi ger de material som är relevant och viktigt ur demokratiskt, integrations och segregations perspektiv.
Demokratiambassadörer har använts i detaljplanen om bostäder i Tallbohov.	Denna metod nådde målgrupper som inte brukar nås vid andra samrådsformer.

Reflektion: En förutsättning för att lyfta röster som inte hörs är att utveckla metoder för att identifiera och nå dessa målgrupper. Under året har ett antal steg för att utveckla metoder tagits, ett arbete som kommer att fortsätta under 2019.

Framåtblick 2019

Kommunstyrelseförvaltningen kommer under 2019 att fortsätta att arbeta i linje med de åtgärder som genomförts under 2018. Ingen ny konkret handlingsplan har tagits fram då demokratiplanen kommer behandlas av kultur-, demokrati och fritidsnämnden innan sommaren. När behandlingen skett kan en uppdaterad plan för arbetet tas fram vid behov.

Några exempel på områden där det finns möjlighet att arbeta vidare har dock identifierats.

Inom kansliet finns det en ambition att förbättra informationen om den demokratiska processen gentemot invånarna. Det kan handla om att tydliggöra hur den kommunala beslutsprocessen fungerar, men även om att medvetandegöra offentlighetsprincipen och hantering av allmänna handlingar, med fokus på allmänhetens rätt till insyn och att ta del av allmänna handlingar.

Inom samhällsbyggnadsavdelningen kommer arbetet med att modernisera och vitalisera samrådsmöten fortsätta under 2019. En inledande workshop kring detta har redan anordnats.

Barn- och ungdomsförvaltningens uppföljningsrapport demokratiplanen 2018

Kommunövergripande inriktningsmål:
Demokrati, öppenhet och trygghet

Demokratiplanens tre strategiska inriktningar:

Aktivt medborgarskap, Jämlikt inflytande och Medskapande medborgardialog

Nämndens mål (i de fall nämnden framtagit särskilda mål utifrån demokratiplanen):

Barn- och ungdomsnämnden har inte tagit fram särskilda mål utifrån demokratiplanen

Fokus kunskap och resurser

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Undervisning utifrån läroplanernas och kursplanernas mål i förskola och skola	<p>Utbildningen förmedlar och förankrar respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna som det svenska samhället vilar på. I undervisningen använder lärare i förskola och skola olika metoder för att utbilda barn och elever i delaktighet och inflytande.</p> <p>I kommunens högstadieskolor genomförs vart fjärde år skolval i samband med val till kommun, landsting och riksdag.</p> <p>Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.</p> <p>Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda barn och elever för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar.</p>

Reflektion:

I läroplanerna för både förskola och skola är demokratiuppdraget tydligt. Undervisningen och utbildningen vilar på demokratins grund och genomsyrar all verksamhet. Förskolan och skolan speglar de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnens rättigheter (barnkonventionen). Vilket också finns med i det nationella uppdraget. Alla barn har rätt till delaktighet och inflytande och att få kännedom om sina rättigheter.

Fokus dialog med invånare i Järfälla

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Föräldraråd, föräldramöten. Dialog genom den digitala plattformen V-klass	Genom förskolans och skolans olika forum för möten och dialoger ökar delaktigheten för både barn och vårdnadshavare. Genom att delta vid och ta del av den information som ges vid föräldraråd och föräldramöten ges vårdnadshavarna möjlighet till delaktighet. Varje förskola och skola behöver vara tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer, vilket är en förutsättning för vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

Reflektion:

För att vi skapa bästa möjliga förutsättningar för att barn och elever utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan och skolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med vårdnadshavarna. Förskolan och skolan har ansvar för att utveckla en tillitsfull relation mellan förskola/skola och hem.

Förskolan och skolan för fortlöpande samtal med barnens och elevernas vårdnadshavare om trivsel, utveckling och lärande.

Fokus information och kommunikation

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Undervisning enligt kursplanerna i samhällskunskap och svenska	Syftet med undervisningen i samhällskunskap är att eleverna ska utveckla kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna få möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala. Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information om samhället från olika källor.
Utbildningen i förskolan ger barnen förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera	Genom undervisningen i svenska ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor. Genom barnens eget skapande ges de möjligheter att utforska och reflektera kring sin omvärld. Genom förskolans aktiva arbete med språkutveckling tas barnens intresse och nyfikenhet för att kommunicera tillvara.

Reflektion:

Undervisningen i skolan bidrar till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de demokratiska rättigheterna och demokratiska processer och arbetssätt. Den bidrar också till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle. Vidare ger undervisningen eleverna möjlighet att utveckla sin förståelse för vad det innebär att vara en aktiv och ansvarstagande medborgare i ett snabbt föränderligt samhälle,

Genom att barnen i förskolan erbjuds en stimulerande miljö får de förutsättningar att utveckla sitt språk. Därigenom läggs grunden till att barnen på sikt tillägnar sig de kunskaper som alla i samhället behöver. Förmåga att kommunicera, söka ny kunskap och samarbeta är nödvändigt i ett samhälle som präglas av stort informationsflöde och kontinuerlig förändring

Fokus lyfta röster som inte hörs

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Samarbetet med kultur- demokrati- och fritidsförvaltningen i Skapande skola och Amatörer möter proffs	Varje år genomförs många olika aktiviteter i skola och förskola med fokus på skapande verksamhet av olika slag. Skapande skola är ett statligt projekt som vänder sig till skolan och Amatörer möter proffs vänder sig till förskolan. Alla barn och elever får genom dessa aktiviteter möjlighet att under förskole- och skoltid delta i aktiviteter i samarbete med Kulturskolan

Reflektion:

Genom att erbjuda aktiviteter planerade och ledda av yrkesgrupper vars kompetenser kompletterar lärare och förskollärares kompetens och uppdrag, ökar möjligheten att fler barn och elever upplever sin förskole- och skolverksamhet som stimulerande och utvecklande.

Fokus ungas delaktighet och inflytande

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Barn- och elevråd. Demokrativeckor i skolan anordnas varje år i syfte att skapa möten mellan elever och förtroendevalda och för att stärka kunskapen hos unga om den lokala demokratins funktionssätt.	Vi kan se att barn och elever tränar sig i att utveckla sin demokratiska kompetens genom att till exempel öva sig i att argumentera, lyssna, sätta sig in i någon annans perspektiv, visa förståelse och empati, diskutera och debattera. Det ges utrymme för barn och elever att öva kommunikativa förmågor i både förskola och skola. Barn och elever får också en insikt i hur demokratiska processer går till. Demokrativeckorna i skolan 2018 blev inställda då fokus var valet.

Reflektion:

Barn och elever har rätt till delaktighet och inflytande. Genom våra barn- och elevråd skapar vi möjlighet för våra barn och elever att uttrycka sig på olika sätt. De behov och intressen som barn och elever ger uttryck för kan ligga till grund för utformningen av miljön och hur utbildningen planeras.

Fokus demokratiska mötesplatser

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Undervisning i förskola och skola	Undervisningen i förskola och skola bedrivs i demokratiska arbetsformer och förbereder barn och elever för att aktivt delta i samhällslivet. Undervisningen ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Reflektion:**Framåtblick 2019**

Ett uppdrag i Järfällas demokratiplan är att:

- Kultur-, demokrati och fritidsnämnden, barn- och ungdomsnämnden och kompetensnämnden ska arbeta gemensamt med metodutveckling för att öka ungas kunskap om den lokala demokratins funktionssätt och stärka kopplingen mellan elevinflytande och ungas inflytande i kommunen.

Detta uppdrag ser vi som viktigt att genomföra.

Bygg- och miljöförvaltningen uppföljningsrapport demokratiplanen

**Kommunövergripande inriktningsmål:
Demokrati, öppenhet och trygghet**

Demokratiplanens tre strategiska inriktningar:

Aktivt medborgarskap, Jämlikt inflytande och Medskapande medborgardialog

Nämndens mål (i de fall nämnden framtagit särskilda mål utifrån demokratiplanen):

Tekniska nämnden gav bygg- och miljöförvaltningen under 2017 i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur nämndens åtagande i Demokratiplan för Järfälla ska genomföras. De tre områden som handlingsplanen fokuserade på var:

- Dialog med invånarna i Järfälla
- Information och kommunikation
- Lyfta röster som inte hörs

Fokus dialog med invånare i Järfälla

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Bygg- och miljöförvaltningen ska verka för att genomföra medskapande medborgardialoger i frågor av särskild vikt för invånare och som berör deras närområde. En medborgardialog genomfördes i samband med framtagandet av grönstrukturplanen.	En medborgardialog genomfördes i samband med framtagandet av grönstrukturplanen. Genom en webbenkät fick medborgarna lämna synpunkter under ca 7 månader om vilken plats som de upplevde som bästa platsen i Järfälla. Resultatet utgjorde därefter ett underlag i framtagandet av grönstrukturplanen.

Fokus information och kommunikation

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Klarspråksutbildning	Under våren genomfördes en klarspråksutbildning vid två olika tillfällen, där medarbetare inom bygg- och miljöförvaltningen bl.a. fick verktyg för att skriva på ett tydligt och bra sätt. Utbildningen innehöll även workshops där deltagarna fick arbeta med texter som de tagit med sig.

Fokus lyfta röster som inte hörs

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Utveckla samarbetet med tillgänglighetsrådet	Både fastighet och park och gata har representanter vid kommunens tillgänglighetsråd. På mötena stäms behov av åtgärder av. Bland annat har man identifierat områden där ledstråk ska läggas. Under året som varit har förvaltningen arbetat med att utveckla sam-

	arbetet med tillgänglighetsrådet bl.a. annat genom att anordna arbetsgruppsmöten där representanter från tillgänglighetsrådet bjuds in för att diskutera olika områden och projekt som målgruppen berörs av.
--	--

Framåtblick 2019

Utvecklingsområde - Dialog med invånare i Järfälla

För att involvera invånare i det lokala samhällets utveckling krävs att dialog förs med invånarna mellan valen, i frågor som berör deras närområde samt frågor som är av särskild vikt för lokalsamhällets utveckling.

Bygg- och miljöförvaltningen gör idag	Demokratifrämjande åtgärder 2019
Bygg- och miljöförvaltningen verkar för att genomföra medskapande medborgardialoger i frågor av särskild vikt för invånare och som berör deras närområde.	I samband med utredningen av namnsättningen av nya kommundelar kommer medborgardialoger att genomföras i berörda områden. Detta för att samla in invånarnas synpunkter och förslag för att skapa delaktighet och inflytande i namnsättningsprocessen. Dialogerna utformas på sådant sätt att de möjliggör för att en stor bredd av synpunkter och förslag kan lyftas in i utredningen. I arbetet med att ta fram en ny avfallsplan kommer fokusgrupper genomföras med medborgare.

Utvecklingsområde - information och kommunikation

För att kunna nå visionen och de strategiska inriktningarna är det viktigt att utforma och arbeta med kommunens information och kommunikation kontinuerligt för att tydliggöra kommunens politiska beslutsprocesser samt invånares möjligheter till påverkan.

Bygg- och miljöförvaltningen gör idag	Demokratifrämjande åtgärder 2019
I samarbete med kommunikationsavdelningen ses informationen på hemsidan över kontinuerligt för att göra den mer lättbegriplig. Samtliga handlingar som publiceras under bygg- och miljöförvaltningen verksamheter på hemsidan ska tillgängliggöras så att alla kan ta del av dessa.	I samband med de medborgardialoger som kommer att genomföras under året ska förvaltningen använda ett anpassat språk efter de målgrupper som avses nås för att uppnå ett jämlikt inflytande.

Utvecklingsområde - Lyfta röster som inte hörs

En av de största utmaningarna är att skapa ett mer jämlikt inflytande och att nå grupper vars röster inte hörs i samma omfattning som andra grupper.

Bygg- och miljöförvaltningen gör idag	Demokratifrämjande åtgärder 2019
Både fastighet samt park och gata har	I samband med den medborgardialog

representanter vid kommunens tillgänglighetsråd. På mötena stäms behov av åtgärder av. Bland annat har det identifierats områden där ledstråk ska läggas.

Fortsatt utveckling av samarbetet med tillgänglighetsrådet.

som genomförs inom utredningen för namnsättningen av nya kommundelar ska även de röster som inte hörs i lika stor utsträckning höras. Demokratiam-bassadörer kan

användas för den uppsökande verksamheten som är Järfällabor, även unga och barn, med lokal förankring som arbetar uppsökande i kommundelarna.

Under arbetet med att ta fram en ny avfallsplan kommer det att genomföras en barnkonsekvensanalys, där barn bjuds in till dialog för att dela med sig av sina tankar och funderingar om avfall.

Kompetensnämndens arbete under 2018 utifrån Demokratiplan för Järfälla kommun

Nämndens mål

Under 2018 hade Järfälla kommun demokrati, öppenhet och trygghet som ett av fyra övergripande inriktningsmål. För att bidra till detta inriktningsmål formulerades följande fyra nämndmål för kompetensnämnden:

- Andelen studerande inom vuxenutbildningen (alla utförare, inklusive egen regi) som upplever att de har inflytande i verksamheterna ska öka.
- Andelen studerande inom vuxenutbildningen (endast egen regi) som upplever att de har inflytande i verksamheterna ska öka.
- Andelen gymnasieelever (gymnasieskola) som upplever att de har inflytande i verksamheten ska öka.
- Andelen gymnasieelever (gymnasiesärskola) som upplever att de har inflytande i verksamheten ska öka.

Fokus dialog med invånare i Järfälla

<i>Genomförda aktiviteter</i>	<i>Resultat och effekter</i>		
Studievägledare inom vuxenutbildningen uppmärksammar skolorna när det uppkommer situationer där elever inte tycker sig ha fått möjlighet att påverka sin studieszituation.	Andelen studerande inom vuxenutbildningen (alla utförare, inklusive egen regi) som upplever att de har inflytande i verksamheterna ska öka.		
	Studerande inom grundläggande och gymnasiala kurser		
	2016	2017	2018
	83 %	78 %	82 %
Under hösten kommer Vux Vägledning att följa upp ett antal av eleverna för att säkerställa en bra lärandemiljö samt upplevelsen av medinflytande.	Andelen studerande inom vuxenutbildningen (endast egen regi) som upplever att de har inflytande i verksamheterna ska öka.		
	Studerande inom grundläggande och gymnasiala kurser		
	2016	2017	2018
	92 %	86 %	94 %

Fokus lyfta röster som inte hörs

<i>Genomförda aktiviteter</i>	<i>Resultat och effekter</i>		
Järfälla Lärcentrum har genomfört: - Elevforum med rektor. - Kursutvärderingar. - Klassråd på BAS.	Andelen studerande inom vuxenutbildningen (alla utförare, inklusive egen regi) som upplever att de har inflytande i verksamheterna ska öka.		
	Studerande inom svenska för invandrare (SFI)		
	2016	2017	2018
	67 %	80 %	87 %

	Andelen studerande inom vuxenutbildningen (endast egen regi) som upplever att de har inflytande i verksamheterna ska öka.		
	Studerande inom svenska för invandrare (SFI)		
	2016	2017	2018
	82 %	83 %	86 %

Reflektion:

Resultatet är fortfarande så lågt inom SFI att det krävs fortsatt arbete. Denna fråga har belysts och man kan se en svag förbättring men 86 % är inte tillräckligt bra. Personalen på Lärcentrum är medvetna om att man inte är tillräckligt bra på att ta tillvara de kompetenser och erfarenheter som finns i SFI-klassrummen men behöver komma fram till hur man förbättrar arbetet. Det kan också nämnas att när SFI-eleverna tillfrågas om detta resultat svarar de nästan unisont att de inte är intresserade av att ha inflytande över utbildningen.

Fokus ungas delaktighet och inflytande

<i>Genomförda aktiviteter</i>	<i>Resultat och effekter</i>		
Insatser har genomförts för att stärka och vidareutveckla elevrådet på Järfälla Gymnasium (se beskrivning nedan).	Andelen gymnasieelever (gymnasieskola) som upplever att de har inflytande i verksamheten ska öka.		
	2016	2017	2018
	-	30 %	26 %
	Andelen gymnasieelever (gymnasiesärskola) som upplever att de har inflytande i verksamheten ska öka.		
	2016	2017	2018
	-	86 %	89 %

Reflektion:

Att siffrorna skulle visa fortsatt lågt resultat gällande upplevelsen av inflytande var väntat, men att resultatet har sjunkit mellan mätperioderna är oväntat. Elevrådets position har stärkts mellan mätperioderna, men elevrådets styrelse själva och enheten ser att elevrådets inflytande ännu inte är synligt för eleverna generellt. Elevrådets styrelse har under föregående läsår främst lagt fokus på att bilda sin inre organisation och lära sig hitta vägar i organisationen. Flödet för frågor mellan elevrådsmöten och klassråd sitter inte ännu. Rektor har gett utrymme och taltid till elevrådets representanter vid de större gemensamma samlingarna som enheten genomför, exempelvis julavslutning, skolavslutning, skolstart etcetera. Elevrådets styrelse har även deltagit på en arbetsplatsträff för personalen.

De två lärare som har tid i tjänst för att arbeta med elevinflytande tillsammans med elevrådet har det även under läsåret 2018-2019 och kompetensförvaltningen har även inlett ett arbete med att involvera elever i nämndprocessen. Utmaningen är att för-

ankra dessa elevrepresentanters inflytande hos den större elevgruppen, så att det bygger på mer än ett fåtal engagerade röster.

Gymnasiesärskolans elever upplever i hög grad att de har inflytande gällande sin studiesituation. Under förra läsåret arbetade personalgruppen tillsammans med eleverna för att organisera strukturer för elevinflytande och ett elevråd för gymnasiesärskolans elever, som på sikt ska byggas ihop med gymnasieskolans elevråd.

Framåtblick 2019

Inriktningsmålen i Järfälla kommun reviderades i samband med att den nya mandatperioden inleddes (vid årsskiftet 2018/2019). Det innebär att det under 2019 inte finns något inriktningsmål som demokratiplanen uttryckligen knyter an till, och detta gäller även för kompetensnämndens mål.

Nämnden avser dock fortsätta arbetet för att förbättra elevernas upplevelse av inflytande i verksamheten, och under 2019 kommer därför samma indikatorer att användas i uppföljningen av demokratiplanen som under 2018.

Nämnden uppmärksammar även att demokratiplanen bör revideras, för att stämma överens med kommunens nya inriktningsmål.

Socialnämndens uppföljningsrapport demokratiplanen 2018

**Kommunövergripande inriktningsmål:
Demokrati, öppenhet och trygghet**

Demokratiplanens tre strategiska inriktningar:

Aktivt medborgarskap, Jämlikt inflytande och Medskapande medborgardialog

Nämndens mål (i de fall nämnden framtagit särskilda mål utifrån demokratiplanen):
--

- Socialtjänstens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet.   - Att öka medverkan för individer som berörs av vuxenhetens verksamhet i jämförelse med föregående år.

Fokus kunskap och resurser

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Utbildning i målformuleringar mars 2018	Insatser kan följas upp på ett bättre sätt, men framför allt har den enskilde varit mer delaktig i framtagandet av vilka mål, det vill säga vad som behöver uppnås, för att insatsen ska kunna avslutas. Måluppfyllelsen har ökat sedan denna utbildning genomfördes.

Reflektion:**Fokus dialog med invånare i Järfälla**

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Tillgänglighetsrådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan handikappföreningarnas samarbetsorganisationer, nämnder och kommunala bolag i Järfälla kommun. Rådet är organisatoriskt knutet till tekniska nämnden. Sammanträden hålls tre till fyra gånger per år.	Förtroendevalda är för närvarande två politiker från tekniska nämnden och två från socialnämnden. Avdelningschef Äldre och funktionshinder har deltagit med information och tagit emot synpunkter när tillgänglighetsrådet så önskat under året.

Reflektion:

Fokus information och kommunikation

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter

Reflektion:**Fokus lyfta röster som inte hörs**

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Löpande arbete för att socialtjänsten ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet.	Målet har uppnåtts, då mätningarna visar att under 2018 uppfylldes 4 av 5 indikatorer (Mätningarna 2016 och 2017 visade att 2 av 5 indikatorer uppfylldes).
Löpande: De som bor och har dagcentral genom Kvarnortorget involveras (sedan det nya avtalet trädde i kraft september 2017) i utformningen av det stödde behöver och uppmantras att ge förslag på aktiviteter i dagcentralen.	Målet uppnåddes både år 2017 och 2018
Löpande: Förvaltningens MI (motiverande samtal) - satsning innebär att alla inom avdelningarna IFO och Äldreomsorg och funktionsnedsättning får genomgå grundutbildning i MI samt att man inom enheterna på dessa avdelningar har utbildade coacher som övar MI med sina kollegor ca en gång per månad.	Målet är att handläggare och personal ska använda sig av ett MI-förhållningssätt i sin yrkesroll. Detta innebär bland annat att ha ett empatiskt och reflekterande lyssnande och visa respekt för autonomi och självbestämmande. I årets brukarundersökning för IFO låg Järfällas resultat över kommungenomsnittet när det gäller positiva svar på frågorna: "Hur stor förståelse visar personalen för din situation?", "Frågar personalen efter dina synpunkter på hur din situation skulle kunna förändras" samt "Hur mycket har du kunnat påverka vilken typ av hjälp du har fått". Resultaten i sig går förstås inte att spåra kausalt till MI-satsningen men går i linje med det som varit syftet med förvaltningens satsning.
Ärligen: Brukarundersökning IFO För tredje året i rad tillfrågades brukare av IFO att svara på frågor om	Antalet som har svarat på brukarundersökningen har ökat för varje år brukarundersökningen har genomförts. Resultaten av undersökningen ger en möjlighet för brukarna att tycka till om verksamheten vilket i sin tur möjliggör reflektion och vid behov förändring av hur IFO

hur de upplever IFO:s tjänster.	bedriver sin verksamhet. Resultatet i brukarundersökningen har ökat för varje år.
Årligen: Brukarundersökning LSS	Under 2018 genomfördes för första gången SKL:s brukarundersökning för Funktionsnedsättningsområdet i Järfälla. Verksamheterna som undersökningen genomfördes i var Daglig verksamhet och Gruppboheter i egen regi. Resultaten av undersökningen ger en möjlighet för brukarna att tycka till om verksamheten vilket i sin tur möjliggör reflektion och vid behov förändring av hur verksamheterna bedriver sin verksamhet.

Reflektion:**Fokus ungas delaktighet och inflytande**

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Under 2018 initierades ett arbete för att öka barns delaktighet i förhandsbedömningar och utredningar	Resultatet för 2018 var ganska lågt och återspeglar sannolikt inte verkligheten. På grund av otydligheter i hur delaktighet skulle mätas och vilka kriterier som ska användas ska arbetet fortsätta under 2019 och förtydliganden göras.

Reflektion:**Fokus demokratiska mötesplatser**

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Tillgänglighetsrådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan handikappföreningarnas samarbetsorganisationer, nämnder och kommunala bolag i Järfälla kommun. Rådet är organisatoriskt knutet till tekniska nämnden. Sammanträden hålls tre till fyra gånger per år.	Förtroendevalda är för närvarande två politiker från tekniska nämnden och två från socialnämnden. Avdelningschef Äldre och funktionshinder har deltagit med information och tagit emot synpunkter när tillgänglighetsrådet så önskat under året.

Reflektion:**Framåtblick 2019**

Inför år 2019 har Socialnämnden antagit mål om God välfärd och Tryggare Järfälla.

Bland målen finns följande med anknytning till demokrati och självbestämmande på individnivå, vilket är början till att också våga uttrycka sina önskemål på ett övergripande plan:

God välfärd

Mål 3: Andelen brukare inom daglig verksamhet LSS som svarar ja på frågan om de får vara med och bestämma om saker som är viktiga ska öka varje år till dess att resultatet ligger på 80 procent eller högre.

Mål 4: Andelen brukare i gruppbostad LSS som svarat positivt på frågan om de får bestämma om saker som är viktiga hemma ska öka varje år till dess att resultatet ligger på 80 procent eller högre.

Tryggare Järfälla

Mål 1: Andel barn som görs delaktiga i förhandsbedömningar (ej våld) och utredningar som rör dem ska öka årsvis tills de ligger på minst 80 procent.

Mål 3: Enheterna inom funktionshinderområdet (boende) ska dokumentera om den enskildes delaktighet i alla genomförandeplaner.

Äldrenämndens uppföljningsrapport demokratiplanen 2018

Kommunövergripande inriktningsmål:

Demokrati, öppenhet och trygghet

Demokratiplanens tre strategiska inriktningar:

Aktivt medborgarskap, Jämlikt inflytande och Medskapande medborgardialog

Nämndens mål (i de fall nämnden framtagit särskilda mål utifrån demokratiplanen):

- Socialtjänstens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet.

Fokus kunskap och resurser

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter

Reflektion:

Fokus dialog med invånare i Järfälla

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Kommunala pensionärsrådet (KPR) styrs genom arbetsordning. Ska förstärka inflytandet i alla frågor som gäller äldre och verkar för att pensionärsfrågor beaktas i styrelser och nämnder, vara ett forum för opinionsbildning samt vara remissorgan i frågor som rör pensionärerna.	Det förs en dialog om aktuella frågor. Förvaltningen informerar om ärenden som kommer att gå upp för beslut i socialnämnden och KPR framför synpunkter i de aktuella frågorna. Om KPR önskar särskild information i något ämne kan ytterligare tjänstemän delta, t.ex. om en utredning gjorts. Föreningarnas synpunkter inhämtas även utanför rådets möten i särskilt viktiga frågor, se exempel nedan.
Deltagande i News 55 Seniorevent	Järfälla deltog i News 55:s seniorevent, en äldremässa i Jakobsberg med utställare, föreläsningar och paneldiskussioner. Dagen innebar att kommunen (liksom andra aktörer) kunde presentera sig och den service och det stöd som erbjuds äldre. De äldre kunde också ställa frågor och lämna synpunkter i dialog med de som närvarar från Järfälla kommun.

Anhörigvecka med Anhörigföreläsningar	<p>Anhörigveckan anordnas varje år i samband med den nationella anhörigdagen som infaller den 6 oktober. Arrangör är anhörigkonsulenten i samarbete med Järfälla Röda Korskrets, Järfälla Anhörigförening och Järfälla Demensförening.</p> <p>Under höstens Anhörigvecka hölls föreläsning av en Silviasyster från Silviahemmet om demenssjukdomar och hur det påverkar anhöriga. En anhörig berättade hur det är att leva med psykisk sjukdom i familjen och hur det påverkar anhöriga. Kommunens mötesplatser presenterades av respektive samordnare samt deras chef. Demensförbundets ordförande berättade om Framtidsfullmakt. Vidare berättade anhörigkonsulenten om Stöd och förebyggande enheten.</p> <p>Vid varje tillfälle fanns tid för frågor, synpunkter och dialog med tjänstemän, för åhörare/anhöriga.</p>
Uppsökande verksamhet i form av informationsträffar med inbjudan till personer som är 80 år eller äldre.	Information till personer som är 80 år och äldre (även närstående kan delta) med fokus på vilket stöd och vilken service kommunen kan erbjuda i form av biståndsbedömda och icke biståndsbedömda tjänster. De äldre kan ställa frågor och lämna synpunkter i dialog med tjänstemän.
Samverkansgrupp för föreningar	Volontärsamordnare håller i en samverkansgrupp där olika föreningar deltar (bland annat SPF, PRO, RPG, Röda Korset, Aspnäskyrkan). Gruppen träffas en till två (1-2) gånger per termin och får information om kommunens verksamheter, men får också möjlighet att lämna synpunkter som samordnaren lyfter fram.
Informationsträff för allmänheten om välfärdsteknik	Information om välfärdsteknik i form av nyckelfri hemtjänst och att handla mat på nätet, pågående projekt. De äldre kunde då ställa frågor och lämna synpunkter i dialog med tjänstemän.
Referensgrupper från KPR gällande välfärdsteknik	Under år 2018 hölls möten med olika referensgrupper från KPR för följande välfärdsteknikprojekt: <ul style="list-style-type: none"> – Digital anslagstavla på äldreboende – Nyckelfri hemtjänst – Inköp via internet för enskilda med hemtjänstbeslut

Reflektion: Aktiviteterna ger möjlighet till dialog, information och kommunikation. Tjänstemän deltar också i möten exempelvis med pensionärsföreningar som vill ha information och dialog exempelvis om välfärdsteknik.

Fokus information och kommunikation

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Deltagande i News 55 Seniorevent	Järfälla deltog i News 55:s seniorevent, en äldreträffa i Jakobsberg med utställare, föreläsningar och paneldiskussioner. Dagen innebar att kommunen (liksom andra aktörer) kunde presentera sig och den service och det stöd som erbjuds äldre. De äldre kan ställa frågor och lämna synpunkter i dialog med de som närvarar från Järfälla kommun.
Flera informationsvägar för att nå ut till fler äldre med information, till exempel om ny välfärdsteknik och möjlighet att påverka sin vardag genom denna.	<p>Inför projekt för att pröva ny välfärdsteknik i form av nyckelfria lås och digitala inköp skapades <i>skriftlig information</i> till de äldre. Som kompletterande information har <i>filmer</i> gjorts för att beskriva de nya digitala lösningarna. Filmerna ligger ute på kommunens webbplats och har kunnat visas för tilltänkta projektdeltagare, men också för referensgrupper från KPR.</p> <p>Flera personer har blivit intresserade av att delta i projektet. Många uttrycker sig positivt om exempelvis möjligheten att kunna se butikens sortiment och göra egna val samt om tryggheten att bara behörig personal kan komma in och att den äldre själv slipper förflytta sig för att öppna dörren för denna personal.</p> <p>De frågor som hemtjänstutförarna får från de personer som får hemtjänst och som gäller de pågående projekten har samlats ihop. <i>Frågorna och svaren</i> finns på kommunens webbplats.</p> <p>Samordnare för välfärdsteknik och systemförvaltare har informerat <i>Servicecenter</i> om projekten, både det tekniska och hur de fungerar i vardagen, så att Servicecenter ska kunna ge bra svar till våra kommuninvånare.</p> <p>Utvärderingar kommer att fånga upp för- och nackdelar med respektive projekt. Om utvärderingarna leder till ett vidare införande av nyckelfria lås respektive digitala inköp finns välutvecklat informationsmaterial som kan användas för information till den enskilde och hans närstående, till nya personalgrupper samt, när det gäller nyckelfria lås, även till fastighetsägare. För den enskilde är informationen av särskild vikt, då den visar på den enskildes möjlighet att påverka i sin vardag.</p>
Kommunikation via kommunens webbplats, sidan "Omsorg och stöd"	Kommunikatörer och samordnare för välfärdsteknik anordnade möte för KPR-representanter, enligt önskemål KPR, för att föra en dialog om behov av förbättringar av kommunens webbplats.

<p>Anhörigvecka med Anhörigföreläsningar</p>	<p>Anhörigveckan anordnas varje år i samband med den nationella anhörigdagen som infaller den 6 oktober. Arrangör är anhörigkonsulenten i samarbete med Järfälla Röda Korskrets, Järfälla Anhörigförening och Järfälla Demensförening.</p> <p>Under höstens Anhörigvecka hölls föreläsning av en Silviasyster från Silviahemmet om demenssjukdomar och hur det påverkar anhöriga. En anhörig berättade hur det är att leva med psykisk sjukdom i familjen och hur det påverkar anhöriga. Kommunens mötesplatser presenterades av respektive samordnare samt deras chef. Demensförbundets ordförande berättade om Framtidsfullmakt. Vidare berättade anhörigkonsulenten om Stöd och förebyggande enheten.</p> <p>Vid varje tillfälle fanns tid för frågor, synpunkter och dialog med tjänstemän, för åhörare/anhöriga.</p>
<p>Uppsökande verksamhet i form av informations-träffar med inbjudan till personer som är 80 år eller äldre.</p>	<p>Information till personer som är 80 år och äldre (även närstående kan delta) med fokus på vilket stöd och vilken service kommunen kan erbjuda i form av biståndsbedömda och icke biståndsbedömda tjänster. De äldre kunde ställa frågor och lämna synpunkter i dialog med tjänstemän.</p>
<p>Samverkansgrupp för föreningar</p>	<p>Volontärsamordnare håller i en samverkansgrupp där olika föreningar deltar (bland annat SPF, PRO, RPG, Röda Korset, Aspnäs kyrkan). Gruppen träffas en till två (1-2) gånger per termin och får information om kommunens verksamheter, men får också möjlighet att lämna synpunkter som samordnaren lyfter fram.</p>
<p>Informationsträff för allmänheten om välfärdsteknik</p>	<p>Information om välfärdsteknik i form av nyckelfri hemtjänst och att handla mat på nätet, pågående projekt. De äldre kunde ställa frågor och lämna synpunkter i dialog med tjänstemän.</p>

Reflektion:

Fokus lyfta röster som inte hörs

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
<p>Dialog i olika former med individer (t.ex. runt individuell plan) eller grupper av brukare inom äldreomsorg och funktionshinder (kan gälla aktiviteter och kost på äldreboenden m.m.) för att få veta hur de vill ha</p>	<p>Genom en individuell inriktning hörs även de som inte vill uttrycka sig i stora grupper. Genom exempelvis arbete med individuell plan kan den enskilde lyfta det hen tycker är viktigt i hens vardag. Att våga uttrycka sig hur man vill ha det i sin vardag är en viktig grund för att våga säga vad man tycker även i andra sammanhang.</p>

det runt stöd i vardagen	
--------------------------	--

Reflektion:**Fokus ungas delaktighet och inflytande**

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
1. Ej aktuellt inom äldrenämndens område.	

Reflektion:**Fokus demokratiska mötesplatser**

Genomförda aktiviteter	Resultat och effekter
Kommunala pensionärsrådet (KPR) styrs genom arbetsordning. Ska förstärka inflytandet i alla frågor som gäller äldre och verkar för att pensionärsfrågor beaktas i styrelser och nämnder, vara ett forum för opinionsbildning samt vara remissorgan i frågor som rör pensionärerna.	Det förs en dialog om aktuella frågor. Förvaltningen informerar om ärenden som kommer att gå upp för beslut i socialnämnden och KPR framför synpunkter i de aktuella frågorna. Om KPR önskar särskild information i något ämne kan ytterligare tjänstemän delta, t.ex. om en utredning gjorts. Föreningarnas synpunkter inhämtas även utanför rådets möten i särskilt viktiga frågor. KPR kan vara referens

Reflektion: Även återkommande möten med vissa målgrupper (anhöriga/närstående, personer som är 80 år och äldre) kan ge en bra bas för att fånga upp förslag som motsvarar behov inom målgruppen. Det kan finnas en större benägenhet att framföra önskemål när man befinner sig i en grupp med liknande intressen och behov, till exempel som anhörig/närstående.

Framåtblick 2019

Under år 2019 fortgår samarbetet med det kommunala pensionärsrådet (KPR) som tidigare.

Socialförvaltningen i Järfälla planerar också deltagande i News 55 Seniorevent (Äldremässan) i Jakobsberg hösten 2019. Därutöver finns flera forum för information och kommunikation såväl som möjligheter för äldre kommunmedlemmar och deras närstående att ställa frågor och framföra synpunkter, till exempel Anhörigveckan, samverkansgrupper och informationsgrupper.

Genom att använda sig av flera kanaler för kommunikation kan förhoppningsvis fler äldre få kunskap om vilken service och vilket stöd det kan få och hur de kan påverka sin egen vardag såväl som vad som händer för äldre i Järfälla.

Ett förbättrat arbete runt valfrihetsrådgivning kan också ge den enskilde bra kunskap som kan ligga till grund för val, till exempel vad gäller LOV-upphandlade verksamheter som hemtjänst, ledsagarservice, avlösarservice och boendestöd.